

stillede Vædringsforslag samt Spørgsmaalet om Sagens 3die Behandling, fattedes under Et under Forhandling.

Ordføreren (Octavius Hansen): Det er foreslaaet af Regjeringen i denne Lov at give en Subvention eller Understøttelse til de 3 i § 1 nævnte Baner, nemlig en Bane fra Odense over Kjøbenhavn til Svendborg, en Bane fra Randers til Grenaa og en Bane fra Silkeborg til Herning. Saaledes som Forslaget er kommet fra Regjeringen, gaar det hovedsagelig ud paa at give 40,000 Rbd. pr. Mil af disse 3 Baner som et ligefremt Tilskud, der først skal tilbagebetales, naar Aktiekapitalen i noget Aar giver mere i Rente end 5 pCt.; i saa Fald skal Halvdelen af det Overskydende udover de 5 pCt. tjene til Amortisation af eller Afdrag paa Statens Tilskud. Dernæst var det foreslaaet at give disse Baner de Rettigheder med dertilhørende Forpligtelser, hvordom der er Tale i Rundgjørelsen af 15de Marts 1845 med Hensyn til de sjællandske Jernbaner. Dette bestaar jo væsentligst deri, at der gives Friagtelse for Indførselstold og ligeledes Friagtelse for Bønnen af Stempelpapir og den Slags almindelige Rettigheder, som altid indrømmes disse Jernbaneanlæg. Der er dernæst bestemt, at Halvdelen af Udgifterne ved Expropriationen skal bæres af de vedkommende Egne efter Indenrigsministeriets nærmere Skjøn. De Herrer ville se, at det er et ganske nyt Princip, der søges gjort gjældende i nærværende Lov. Det, som der her er Tale om, er at overlade til Private eller Kommuner at bygge Jernbaner med en Understøttelse fra Statens Side; hvad der tidligere har været Tale om herhjemme, har været, enten at Staten selv byggede Jernbaner, eller at vi gav en Rentegaranti til Jernbaner, som i Dvrigt blive byggede af Private. Udvalget har nu kunnet være enig med den ærede Minister i, at det vistnok vilde være noget rigtig at forsøge, om denne Form ikke maatte vise sig heldig for Jernbaneudviklingen i Landet. Udvalget har været enig i, at der ikke kunde være Tale om, at Staten for Liden kunde paatage sig at bygge noget af de her omhandlede Jernbaneanlæg. Hvorledes det kan stille sig i Fremtiden, derom have vi ikke ønsket at udtale Noget som helst, i denne Henseende; kunne vi Meningerne være meget forskellige, men jeg tror, at det vilde være meget letfindigt af vedkommende Egne, om de stode paa, at Sidebaner som disse eller andre Baner i en nøgenlunde nær Fremtid skulde kunne blive byggede for Statens Regning. Ligeledes maatte Udvalget fuldstændig billige, at Regjeringen er kommet bort fra den Form, hvorunder man tidligere byggede Jernbaner, nemlig Statens Rentegaranti med et ikke ubetydeligt Forstærkningsfond. Saaledes som der er citeret i Betænkningen, er der i de sidste Aar vedtaget adskillige Love, hvorved der er pålagt de Perso-

ner eller Instituter, som ville bygge disse Baner, at tilvejebringe et Forstærkningsfond som Betingelse for at kunne faae Rentegaranti, og dette Fond har varieret fra 15—20 %. Vi have imod denne Rentegaranti at indvende, hvad der er anført i Motiverne til Loven, at Statens Bidrag er uoverkueligt, at det aldrig bestemt kan siges, hvor Meget der fra Statens Side skal bidrages, og at det navnlig ikke kan negtes, at det netop i uheldige Tider, i Tilfælde af Krig, hvor der vil blive stillet meget store Fordringer fra andre Sider, vil kunne komme til at hvile en yderligere Byrde paa Staten, nemlig naar Forstærkningsfondet bliver bragt saa langt ned, at det ikke vil kunne bære det Lab, der kan opstaa for Banerne under saadanne uheldige Forhold. Dernæst tro vi, at det vil bidrage til at fremme en økonomisk Bygning af vore Jernbaner, naar man saaledes ikke giver Understøttelser i Form af Rentegaranti, men overlader det til Private eller Kommunerne selv at bygge Banerne, idet de i saa Tilfælde ville blive byggede saa billigt som muligt, hvorimod man, naar der gives Rentegaranti, ikke vil tage det saa nøie i den Henseende. Endelig have vi troet, at vedkommende Egne vilde foretrække denne Form for det Offer, som der her er Tale om; at de maa gjøre, fremfor at tilvejebringe et Forstærkningsfond. Naar der nemlig skal tilvejebringes Penge til et Forstærkningsfond, saa kunne de Mænd, der bringe dette Offer, i Almindelighed være temmelig sikre paa, at de albrig disse Penge mere, idet nemlig Renterne skulde lægges til Kapitalen, indtil vedkommende Bane i en vis Mærkelse har givet et Udbytte af over 4 eller 5 %, først da kunne de vente at faae deres Penge tilbage. Naar derimod denne Form vælges, vil rimeligvis det Offer, der fra Kommuner eller Privates Side skal bringes, faae den Form, at der enten gives en Garanti for Kapitalen eller tegnes Aktier paa saadanne Billaar, at en vis Del af Kapitalen skal have en Fortrinsret fremfor den Kapital, som de interesserede Nærere eller Kommuner tilknyde. Hvad Udvalget nærmest har maattet undersøge, er Spørgsmaalet om, hvorvidt Størrelsen af den Understøttelse, der her er foreslaaet, kan siges at være passende; og der var navnlig i saa Henseende to Momenter at tage i Betragtning, dels Spørgsmaalet om, hvilken Fordele Staten kan antages at ville opnaa ved disse Jernbaner, og paa den anden Side, hvorvidt der i vedkommende Egn er en saadan Trang tilføede, at det ikke kan antages, at disse Egne ville kunne bygge Banerne udelukkende paa egen Bekostning, altsaa med andre Ord, det Spørgsmaal, hvor stort det Offer kan antages at være, som vedkommende Egners interesserede Private eller Kommuner kunne gjøre for at realisere Foretagendet. Hvad nu for det Første angaar det Spørgsmaal, hvilken Interesse det har for Staten at faae disse Jernbaneanlæg i Stand, saa maa det for det Første erindres, at Inden-